

РЕЧНИК НА СТРАНДЖАНСКИ (РУПСКИ) ДИАЛЕКТНИ ДУМИ

(допълнен) съдържа 1004 думи

(ударението на думата е на удебелената буква)

ИЗГОТВИЛ РЕЧНИКА: д-р МИЛЧО КАСЪРОВ – гр. БУРГАС

А

ай нва, ай сва	ей онова, ей това
айлак (айляк)	безработен, човек, който не работи
айол	фамилиарно обръщение
акран	връстник
аланджия (ялънджия)	лъжец, измамник
алащисвам	свиквам
(да те) анатема	проклятие (да опустееш, често шеговито)
апачик	отворен широко
арадисва (ми)	пригажда ми, отразява ми се добре
арнисвам	преставам, спирам, отказвам се, напускам
артък	в края на краищата, нима
аязмо	свещен извор (най-често до параклис)

Б

ба	да (съгласие или иронично несъгласие)
баба	жена, която помага при раждане
баберка	дребен, недоразвит царевичен кочан
бабичка	черво, пълнено с кълцан дроб и месо
бабузун	гроздобер
бавя	1. преча 2. забавлявам, грижа се за дете
багря	боядисвам
бадева	безплатно, напразно
бакраче	бакърче, менче
бактънь	омръзва ми
бакю	батко, бате
барам	пипам
барем (баре)	поне
бармук (бърмук)	пиянде
бастисвам	унищожавам, ликвидирам
баталясвам	изоставям (нива, къща)
батардисвам	развалям
бацкам	целувам
баялдисвам	прилошава ми, припадам, примирам
бая (баякъ)	доста
безбели	изглежда, вероятно
белгия	камък за точене на режещи инструменти
белида	джобно ножче
белица	вид дребна риба (от р. Велека)
белни (белли)	ясно е, личи си
бельким	дано, нима
бендисвам	харесвам

бербакъ	напращен, замърсен
бербат	разтурен човек
бия	дори, даже
бияло	дървено чукало
благо	сладко
бластунка (блестунка)	светулка
бласам	намирам, виждам, откривам случайно
блейок	заблеян, отнесен
бодка	вилаца
бозав	бежов (естественния цвят на овчата вълна)
борсук	язовец
босилко	попово прасе
бостале (пустале)	стари, застъпени обувки
брав	животно
браде	забрадка
брактисвам	помятам, абортирам
бре	бе
бруся	бруля (плодове от дърво)
брус	камък за наточване на режещи инструменти
брухти, бруфка	блика на силна струя
бубакъ	памук
будак (бодак)	остатък от клон върху стебло, чеп
булко	снахо (обръщение)
бунела	вилаца
бурило	съд за избиване на масло от мляко
бъзгам	захвърлям (с погнуса)
бъкъль (бъкель)	дървен съд за питейна вода (5-10 л.)
бъльвам	повръщам
бъльвоч	повърнато
бърдо (бърдило)	част от домашен стан
бърдоква	маруля
бърни	устни
бърчина	височина
бъхта	бия
бяли	бели

В

вагюлица	малка бавачка на дете
вальчест	объл
1.варда!; 2. на варда	1.пази се! (предупреждение);2.предпазливо
варкам се	надпреварвам се
ватраль (вътраль)	ръжен с лоптка за изгребване на жар
вдякъ е	вижда се
видело (по видело)	светло (по светло)
веке (вейке)	вече
винтер	мрежа (капан) за риба

вк ь охвам се	упорствам, заинатявам се, вманиачавам се
в л ашка	царевича
в л ютнат	вкиснат
вощени ц а	свещ от пчелен восък
в р ис	извор
в р ът (врет)	всички
в р ъшник	капак на подница (тава) за печене на хляб
в т асва	узрява, бухва (за тесто)
в т урен	деен, активен
в ч епквам	сграбчвам
в ч еснат	сгъстен
възгещи с вам (се)	отказвам (се)
в ъ знак	на гръб
в ъ лък	вълк
в ъ рло	стръмно
в ър ти к ольница	увеселителна Т-образна въртележка
в ър т о глав	откачен, непослушен
в ър т о главие	паразитна болест при овцете
в ър т о п	водовъртеж
в ъ сеница	гъсеница
в ъ тък	кръстосани нишки в основата на тъканта
в я йка	клонче, вейка
в я шки	вежди

Г

гаг а лька	оронен царевичен кочан
га л иба	вероятно, изглежда
гараг а шка	сврака (<i>Pica Pica</i>)
гарм у дка (гърм у дка)	нещо дребно, свито; снежна топка
гар о гажица (др о гажица)	сойка (<i>Garrulus glandarius</i>)
г а че (гъ ч е)	сякаш, като че ли
г е га	овчарска тояга
геляно с вам (се)	шляя (се), скитосвам
гер а нь	кладенец
гер е н	пасище, влажно място
герени д а	билка (хилядолистен морач)
г е ч	късно
глав е ж	годеж
глав я (се)	сгодявам (се)
главени к (глевени к)	годеник
глав и на	централна част на колело на каруца
глагъ в овам	гладувам
гли с т	земен червей
гов е я	постя
гос, г о ске	гост, гости
гош о глав	гологлав

грибка (огрибка)	шпатула за остъргване на тесто от нощви
гром	гръм, гръмотевица
грутка	бучка сирене
гръмка	храсталак
гръцмуль	гърло
гряда	греда
губерка	голяма игла
гуз, гузо	животно с отрязана опашка
гунель	женска връхна дреха, сукман
гурунь	вид дъб
Гъ	кога
гъгрица	житен и брашнен паразит
гълток	голяма глътка
гърчав	мършав, слаб
гъча	натъпквам, набутвам
гъове	изглежда, явно, значи
гъостерица	неокастриена тояга
гъотуре (гъотере)	небрежно, неподредено свършена работа
гюндулюк	надница
гюрлук	бурени
гюрпонь	боклук
гюсь	гръден кош, гърди
гявасай (се), гевасай се	махни се!
гяул	дявол

Д

даврандисвам (се)	поправям се, напълнявам
дал	дебел (хоризонтален) клон на дърво
далаве (дилавье)	маша
далкуница	сперма
дална (далла)	дано
дам	обор
дамга	петно, белег
дамла	инфаркт, инсулт
дангуль	бедняк, голтак
дармонь (дърмонь)	кожено сито с едри дупки
даяк	бой
два	две
деевекь	девет
дереже	положение, състояние
дерек	стълб, дирек, централна подпора
джаснат	ненормален, буен
дзумба (зумба)	глава на мъжки полов член
диканя	уред за вършеене на пшеница
дикель	земеделски инструмент
димитно	гъста, сбита тъкан, тъкана на стан

дингиль	1.ос на кола; 2. преносно – висок човек
дип	твърде (много)
дисаги	двойна торба за през рамо
дихтя	дишам бързо
длагунь	езиче на звънец за добитък
длег	дълъг
добря до(съкр.от дойде)	добре дошъл
добря на(съкр.от найде)	добре намерил (добре заварил)
дурде	докато
дофтур	доктор
дробень	парче (сирене, месо, пръст)
дръглест	слаб, мършав
дръгна се	чеша се
дугень	кръчма с магазин
дульгерин	дюлгерин, зидар
думам	казвам, говоря
дуня	дюля
дуня	свят
дус	равно, изравнено
духадам	идвам
дъждовина	събирана дъждовна вода за пране и миене
дъражан (даражан)	вид плевел
дядо (странджанско)	мляно месо в свински стомах, изсушено

Е

егрек	открита, подвижна кошара
ексикь	недостиг
елавица (еловица)	глина, неплодородна пръст
елау (елаво)	олово
елак	умивалник
еладь (елакь)	олио (зехтин)
елтънье	златни монети
емен-емен	кажи-речи, почти
енглизин	англичанин
енглъш съм	заблуждавам се
енза	заразна болест, епидемия
еръш (яръш)	впряг за добитък
етърник	кълцан черен дроб тъпкан в черво и сушен
ечмень	ечемик

Ж

жеба	джоб
жегла	вертикален прът в хомот на добитък
желва	костенурка
жерда	дълъг прът, мост от едно дърво
живам	живея

живяя	живея
жице	ластици за прашка
жугвам	засягам, жегвам, ужилвам
жълдърма	дребна рибка от р. Велека

З

забадам	забождам
забливам (се)	заблейвам се, разсейвам се
завалям	събарям; говоря неразбрано
завратам	обръщам наопаки
завъртам	замервам, захвърлям (с камъни и др.)
загнвам (се)	забързвам се (да свърша нещо)
загърлям	заравям за последен път царица, фасул
задушник	помещение за подготовка на семе за посев
заеби	зарежи, остави
закършвам	извивам
залуга (залушка)	залък (хапка)
заманско	старо, едновременно
замба	инструмент за пробиване дупки на кожа
запенат	заклучен
зарзалина	слива джанка
заросвам (се)	разсейвам се
заръбан	заядлив
заструг	стругуван дървен съд с капак за храна
застружле	малък заструг за сол или пипер
засуганвам	докосвам
затарексан	загрижен, грижовен, учтив (показно)
затрален	замаян, зашеметен, завеян
затъмчвам (се)	скривам се, усамотявам се
заутрешник	вдругиден
заушвам	удрям шамар
зафатам (се)	захващам се
захлябвам (се)	засищам се
звезда	звезда
зенкьорин (зинкьорин)	който прави зян, лош, проклет
зефекъ	угощение
зиллярин	скъперник, завистник
зинвам	зяпвам, отварям уста
зирка	процеп в ограда
злакъ	зеленина, неузрял плод
зрънзели	зрънца изпражнения под ануса на животно
зуна (звъна)	трионче за царевични и други стъбла
зунка	небесна дъга

И

извратам	преобръщам

изин	разрешение
измежарин	общ работник, ратай
измигаль (змигаль)	ястие от пържени в мас (масло) хапки хляб
изпедепцвам (се)	измъчвам (се); възпитавам
изпърчавам	пораствам високо
изфирясвам	изчезвам, „изпарявам“ се
изчеластрям	удрям силно, ритам
индякь	полза от лечение
ихтибар	почит, уважение
ишмер	сладко ястие от прясно сирене
ищах	желание

Й

йеце	яйце

К

ка (съкр. от казва)	кай (паразитна разговорна частица)
кабак	тиквичка за пържене
кабаекь	вина
кавардисвам	запържвам
кадеш (кадеш)	пушек, дим
кадро (кадро)	снимка, портрет
кадус	много голяма каца за шира
кадънка	пъстра пойна птичка (кардарина, щиглец)
кадя	пуша
каиль	съгласие (договорка)
калабаля	гълча, карам се
калам	масур
калдърма	мрежа за риба, която се хвърля в кръг
калеко	свако
калесвам	каня тържествено (най-често с бъклица)
калтавак	претъркаляне през глава (кълбо напред)
калька (умалително)	лисица, Кума Лиса
кальмана	кума (кръстница)
калтата	кум (кръстник)
калцунье	дебели ръчно плетени чорапи
каматен	хубав, красив
камень	камък
канахур	стъбло от бучиниш за направа на масури
кандиль	светилник с фитил и гас; газеник
канжуль	1.кука 2.висок, слаб човек
капиллье	богата гощавка
капистра	оглавник на впрегатно животно
капичвам	обръщам, преобръщам
капуш	кожен паразит по домашните птици

капъль/че	правоъгълно парче дърво
карабатак	голям гмурец (птица)
каравида	дълъг речен рак
караконджул	дявол, лош дух
караман	черноглав бивол
караp	мярка
каращисвам	смесвам, кръстосвам
карвазан	изсушена горна част на царевично стъбло
карекла	стол
каркель (къркель)	халка на външна врата
карпуза	диня
картал	орел
ката	всеки, всяка, всяко
катавалам	упреквам, карам се някому, злословя
катерка	закопчалка за връхна дреха
каунь	пъпеш
кацило	прът за кацане на кокошки
качуль	чатал от клонка за нанизване на риба, гъби
кашла (къшла)	кошара за овце и кози
кашмер	подигравка, присмех
квас	домашна мая за хляб
квасено мляко	кисело мляко
керата	негодник
кереч	вар
керпедень	клещи
кестерме	рибарска мрежа
кестисвам	отмалявам, отпадам
кетук (китук)	пън
кехая	богат (или главен) овчар; селски глашатай
кимур	въглища
кирия	превоз
кирпич	непечена тухла
китка	цвете
китнат	кичест
клада	дънер, довлечен от реката
клада	паля (наклаждам) огън
клепя	1.мигам 2.бия камбана
климия	клин за главини на колелата на каруца
клока	кокошка-квачка
(да) клокне	да заври леко
клопокъ (хлопукъ)	голям звънец за животно
кникат	червен
кобилица	прът за носене на две ведра на рамо
коладя (ковладя)	клеветя
коджа	голямо, много
козинаp	степана завивка или постелка от козина

кокарджа	невестулка, пор
кокошинка	дребен паразит по кокошките
колай	начин, способ, леснина
коландря	грижа се, стопанисвам добре
колаче	питка от останалото в нощвите тесто
коливо	обредно варено жито
кома! (кума!)	внимавай! (предупреждение)
комай	почти, като че ли
комакь	парче хляб
комахай	както изглежда
комита, комикье	участници във въстанието през 1903 г.
комкам (конкам) (се)	причестявам се
кондуре	гьонени обувки с каишка
конопъль	коноп
конь	кон
копанъче	пилешко бутче
копань	бухалка за тупане на пране
копаня	грубо дървено корито
копрля	прът с лопатка за чистене лемежа на плуга
коптор	фигура за изпичане на тухли
кордела	панделка
коренеш	нива върху изкоренена гора
коркмач (крукмач)	сгъстено чрез варене овче мляко
коруджия	пъдар (горски надзирател)
кочур	кочина за прасета
кош	капан за риба от раката
коц (коце)	кокалче за игра
крамола	караница, кавга, разправия
крата	свършек, край
крати се	свърши се
ремень	кварцов камък за диканя или за чакмак
ременче	малко шаранче в р. Велека
крепен (кряпен)	здрав, държалия (за възрастен човек)
креч	щурец-жътвар
крийма	скришом
кромикь	лук
кросно	част от домашен стан
кръмасто	глинен съд с дръжка отгоре за мляко и др.
кръстина	фигура от ожънати снопи
кувякь (кувекь),кувятец	сила, силица
куквам	клякам
куки	налъми
кукрек	кукуряк
кукумар (кукомар)	гъба сърнела
кулав	сакат, изкривен
кулак	обреден хляб

куне	златка, невестулка
кунизма	икона
кунки	ръце, ръчички
купен, купни	висок куп от сено или ожънати снопи
курасвам	удрям силно
курелида	изпражнение от овца или коза
курешница	изпражнение от птица
курия (кория)	свещена гора около параклис
куртулисвам (се)	успокоявам се, укротявам се; умирам
кутушясва	разваля се, вкисва (напр. за сирене)
кухам	кашлям
кучешник	кучешко изпражнение
кушия	конно надбягване на празник
къдяля	валмо вълна за предене
кък	как
къкъль	къклица (житен плевел)
кълбучвам	претъркулвам, събарям
къльвак	кълвач
къльчек	сгъвка, става (на крайниците)
къльчишка	кълчища, конопени влакна
къргуй	ястреб
късвам	хапвам
кът (в къта)	ъгъл на стаята (до огъня)
кюкюрт	сяра
кя	тя

Л

ламбада	голяма великденска свещ
лангида	катма (пърженка от брашнена каша)
лани	миналата година
лано	обработена вълна за предене
лапе, лапешник	хлапе
ластунь	филиз
лахана	зеле
лахтара	задух, задушно време
лети	вали (дъжд или сняг)
лефтер/а	ерген/мома
лешица	лисица
ливря (се)	подмазвам (се)
лизгам (се)	плъзгам (се), пързялям (се)
лизганица	пързалка
лийда (лихда, лигда)	свинска мас
линкам	скитосвам, ходя насам-натам
локмару	етер за добавяне към ракията за аромат
лук	чесън
луканче	домашна луканка, наденица

лукма	мръвка месо
лупавец	речен кефал в р. Велека
люто	кисело
ляп	хляб
ляса	ограда от клони

М

мавропулец	дрозд
максуль	домашно производство
максус	нарочно, специално
мантар/ка	гъба манатарка
мари	ма (обръщение към жена)
марна (ода)	топла (вода)
мастур	майстор
махалка	кочан от царевица
махана	недостатък
маханаджия	който търси и/или намира недостатъци
махара	пукнатина в почвата
махрама	забрадка
маю	мамо (обръщение)
межа	седянка с вършене на някаква работа
мена	чукам коноп на меница
меница	уред за чукане на коноп и лен
мер	нима
мереть	проклет, лош
мертек	главна греда на покрив
месаль	голяма кърпа за софра
мехель	1.момент 2.настроение
мехле	домат
ми	недей
ми кък	ами как иначе (да, разбира се)
микян	чифлик
мининко	мъничко
мискинин	отвратителен, лош
мишинь	обработена кожа
младещини	млади овце
млатя	бия ожесточено
млогу	много
молаим	благ, кротък
мотовилка	пръчка с чатал за навиване на прежда
мрав, мравье	мравка, мравки
мрази ми	студено ми е
мукаят	който се оправя бързо; предприемчив
мундарин	мръсен, нечистоплътен
мундзур	мърльо
мурза, муржест	мръсен (в лицето)

м уacula	мушмула
м утка	гмуркане под вода
м утлък	непременно, специално
м ухла	мухъл
м ърва	малко
м ързетина	омразен
м ърсък	недогорял пън в огнището
м ърцина	напразно
м ьерок	разгонен котарак
м ясам (мязам)	приличам

Н

на бивам	тръгвам нанякъде
на бира (забира)	нагноява
на валям, завалям	накланям, събарям
на вой, навуща	шаячна лента за навиване около краката
на вратам (превратам)	(пре)обръщам
на адам	нагласям
на гроknва	нагарча
на гръцвам	нападам
на гъчвам	набутвам
на дам (се)	надявам се
на дигам (се)	държа се надменно
на дрипвам	надскачам
на дупвам (съд)	обръщам съд с дъното нагоре
на дъхнва	намирисва
на дявам (дреха)	обличам
на зипквам	препълвам, претоварвам, натъпквам
на зиртам	надничам
на злъндисвам (се)	двоумя се, колебая се
(да) на йда	да намеря
на йся	след малко
на качвам се	заразявам се
на квасвам	намокрям
на клавам (огън)	запалвам (огън)
на пенвам	1.напъвам (капан) 2.захвърлям (надалече)
на пинам (се)	напъвам се
на побивам	упреквам
на преш	напред
на ръч	количество, носено в ръце
на сосвам	снаждам, нагласям; добавям измислици
на сунат	накълван от мухи
на сурял	започващ да зрее
на тлак	куп клони,препечващи река
на ум	наум
на худам	намирам

наченка	първо парче от обреден хляб
начоголвам	нахвърлям се върху някого
нащърбен	инструмент с наранено острие
нва	онова
некъкъ	нокът
нер, нерез	мъжко нескопено прасе
неранза	нар (плодно дърво)
нефело (нефелито)	лошо, недобро, болно, не струва
нехасълест	не изглежда добре
новина	необработвана досега земя
нога	крак
ноице	ножици
нощви	дървени форми за втасване на тестото
ноя	онзи
нужник	клозет, тоалетна
нъстъна (нъстина)	наистина
нява, нъва, ноя	онези, онази, оня

О

обихадам	наобикалям, посещавам
обръгвам	свиквам
обсида	дъга от дървено колело на каруца
овикъ (увикъ, увидле)	речно попче (от р. Велека)
овъкъ	голяма кръвосмучеща муха по добитъка
ода	вода
одаве (удаве)	одеве, преди малко
оджак	огнище
одушье	задушница
окозен	оперен, хитър
околябвам(окулябвам)се	ококорвам се, съвземам се
ол	вол
олку	в такъв случай, при това положение
омала	досада, замайване, умора
омукъ (умукъ)	вероятност, надежда
омуфквам (умуфквам)се	изцапвам се
омърфелявам	замърсявам, намачквам
онталивка (онта)	миризливка (миризлива буболечка)
онтю	миризлив човек
онь	воня
опинам	опъвам
опярен	оперен, отракан
оркозунь (уркузунь)	връв за връзване на потурите
орнопулец	скорец
орталък	околност
освянен (усвенен)	срамежлив, свенлив, стеснителен
осен	ясен (дърво)

оскоми на (ско ми на)	изтръпване на зъбите
ос круша	скоруша (дребен сладко-кисел плод)
ос мя нка	месо от корема на прасето
от бас квам	отсичам, отрязвам (напр. глава на пиле)
от гъ	откога
от е бери	обикновен, прост, елементарен (човек)
оти	защо
от ки нвам	откъсвам
отна пр еш	отпреди, предварително
от пр еш	отпред
от пя швам се	загубвам се
от ръки (иде ми от ръки)	справям се лесно
оту ра к	миндер, място за сядане
от чу вам	отглеждам, отхранвам
о фър да	неразумно щедър
ох ле пвам	изцапвам
о цу тра	сутринта, от сутринта
ош му лвам	обирам с листата и клонките

П

па зуха	пазва
пала ма рка	дървена ръкавица за жътва
пала ми да	1.бодлив плевел 2.паламуд
пала спу р	разпуснат, небрежен човек
пана ги рь	селски събор в чест на светия
папа зи на (папа зу на)	синьозелен бръмбар
пара ма к	спица на колело на волска кола или каруца
пара мо нь	прякор
пара му шка	дупчица на дъното на потурите
пара ти к	свободен, незает, без работа
(за) пара ти ко	напразно
пара ти р	прозорец
пара ти свам	изоставям (напр. нива или къща)
пард у халь (пърд у халь)	свински пикочен мехур за пълнене с кайма
па сп ал	брашнен прах във воденица
па стри ко	спестено; който си пази нещата, чистник
па то ки	последна слаба ракия от казана при варене
па тра в	кривокрак
паче у ра (пача у ра)	кърпа за ръце
паш ку ль (пъш ку ль)	мехур, пашкул на буба
пая нта	диагонална греда в стена
пен да ра	голяма златна монета
пен дж ур	прозорец
пе нь кам се	работя пряко сили
пепель о свам се	преуморявам се от работа
пепер у да, пепер у га	колективна молитва (обред) за дъжд

пера	бия, пердаша
перчем	предна част от мъжка коса
першунье	царевични обелки от кочана
пестиль	изсушена каша от плодове и брашно
пестянка	малко, недостатъчно
петала	подкова
петелюка	плосък камък, каменна плоча
петлявя (се)	мотая се
петмез	гъст сироп от грозде или захарна тръстика
петрожилка	билка
пешкеш	дете, хлапе
пещур	ниша в комина на огнище или на фурна
пиле, пилъка	птица, женската птица
пиндиль,	пинтия, скръндза, скъперник
пираксвам (се)	притеснявам се
пироз (пирус)	отвор на гърлото на стомна или на бъкел
пиронь	голям, ръчно кован гвоздей
пирустия (пиростия)	метален триножник за огнище
писа	смола
писан, писано	шарен, шарено
пискунь	тънката свирка на гайдата
пишкин	опитен, сръчен
(по) пладнина	по пладне, по обед
пладня	почивам по обяд в горещините
плакета	баница
пластав	палав, буен, непослушен
плетеница	стена от преплетени клони, споени с кал
плеша	щракам с пръсти при танц на ръченица
плимать	риболовна мрежа
плюскач	детско приспособление, издаващо пукот
плявня	плевня
поберка	плод от последно бране
поборник	участник в Преображенското въстание
поврагу	по дяволите
повясмо	снопче обработено конопено влакно
(да) пода	да ида
подзима	есен
подквас	кисело мляко за подквасване
подница	керамична тава за печене на хляб
подшилям	подострям
поило	място за водопой на добитък
поладка	млада кокошка, ярка
поледявам (се)	измръзвам
полог	гнездо на кокошки за снасяне на яйца
пону́да	храна, носена при посещение на болен
попрелка	седянка с предене (в миналото)

поревна (ми се)	прииска ми се, прищя ми се
порепсвам, порепцвам	прекарвам добре; услужвам
потриса (ми се)	отвращава ме
потунь	дървен или глинен под
потура (потора)	по-късно, довечера
праскам	побеждавам с туш при борба
прашница (пръшница)	диария
прегръшча (прягръща)	количество, което може да се обгърне
прежурен	обгорен, препечен
прело	прежда
премазвам (се)	1. убивам 2. претрепвам се от работа
препявам (се)	плача (на смърт)
пресладам	пестя храна при ядене
преснак	прясно мляко
прешнел	прешлен (и на вретено)
прешница	кърпа, провесена от врата до сукмана
пригода	блажно точено
пригоди (врямето)	подходящо време за...
прикя	зестра, булчински дар
припрат	нетърпелив, припрян
прифатам си	примирявам се
провален	пробит, продупчен
прогалва се (слънцето)	появява се за кратко в студен ден
прогюма	следобедно ядене
прокопсвам	сполучвам, успявам
просенен/а	изтъняла от носене дреха
проскефаль	възглавница, пълна с царевични обелки
просфора	малко обредно хлебче
профира	авлига (птица с жълто оперение)
прошалям (се)	глезя се, гевезя се
прощъпульник	проходжане на дете
прунка	плода на трънката (трънкосливката)
пруст	салон
прякола	пресолено
пряслоп	седловина
прясол	саламура
пукало	притеснение, грижа
пукълъе	пуканки
пупер	пипер
пуракъ	последна слаба ракия при варене
пуркя	хубавица
пущина	дяволска работа, да опустее
пъздер	клетки, оставащи след менене на коноп
пъзлак (пазлак)	обработваемо каменисто място
пъкь	път
пълъх	плъх

пъплич	бавен, муден, туткав
пърдимахалка	сврака; прен. клюкарка
пърнар	вечнозелен храст в Странджа
пъсен	мургав, мръсен, черен
пъска	семка
пяя, пяеш, пяе	пея, пееш, пее

Р

разгав	дрезгав (глас)
разлядам	размразявам, разледенявам
разснопвам	разделям на части заклано животно
разсол	туршия, зелева чорба
разтръсна (за баница)	бухнала, пухкава, рехава
рача	искам, желая
рачел (речел)	петмез с парченца тиква, дюля и орехи
(да) река	(да) кажа
рина	ровя, рия
рипвам, рипкам	скачам
ритла	странична дървена преграда на каруца
рогуф	рог на животно
ропа	яма, издълбана дупка, изкоп
рудань	барабан на чекрък за навиване на прежда
рукань	инструмент за одялване на дървесна кора
руно	вълна
ручило	нискозвучащата свирка на гайда
ръбалка	стомашна болест, болки в корема
ръбам	отхапвам
ръженина	снопи ръжена слама (за покрив на навес)
ръзне (резне)	отрязано парче сланина или месо
ръкойка	снопче житни стъбла от един откос
рътене	накисване на семе, докато пусне кълнове
ряка	река

С

савак	1.преден и заден капак на кола (каруца) 2. капак за пускане водата на воденица
сагмал	дойно домашно животно
саде (съде)	само
садило	колче за дупки при разсаждане (на пипер)
саздърма	запържено месо и сланина в мас (пръжки)
сакар	белочел бивол
сакуль	торба
сал	само
самар	дървено седло на гърба на животно
самунь	голям кръгъл хляб
санким (чунким)	нима, да не би, като че ли, всъщност

сап	дръжка на ръчен инструмент
сарахош	алкохолик
сатаксан	съобразителен, тактичен
сащисвам (се)	смайвам се, стъписвам се, недоумявам
сваица (свакица)	дъщеря на сватове
сватле	син на сватове
свине	прасе
свъртам	събирам, намирам
сгадам (се)	сговарям се
сгугрям (се)	сгушвам се, свивам се (от студ)
сгънвам (се)	организирам се, бързам
сед	миндер за сядане
секлет	притеснение, дотягане
секнар	човек, който носи носната кърпа на булката
сель	прииждане на река, наводнение, порой
сера, сереш, сере	ходя по голяма нужда
силма	насила, едва-едва
силма жив	едва кретащ, слаб, болен
силма цицериса	едва-едва чучурка
сине	синко; и обръщение към по-млад човек
синерисвам	дразня, ядосвам, заяждам се
синци	мъниста
сирище	мая за сирене
сирма	голям сърп за косене на трева
сирян	сеир, зрелище
скакълъ	скакалец
скала	стълба
скарезлив	злояд
скасвам (се)	притеснявам се
скинвам	скъсвам
скокукъ	гъдел
сколасвам	успявам, сварвам (да свърша нещо)
скондапсвам	препъвам се, обърквам се,
скопосен	кадърен, способен
скопцвам	нагласям
скрипалец	скрипец, колело с жлеб за въже
скрипка	гъст непроходим храст
сникнвам (вяшки)	смръщвам (вежди)
спарпутвам	натирвам, изгонвам, „свивам сърмите“ на...
спастрям	запазвам, спестявам
ставра	ограда от дъски
стерстиме	неохотно, без желание
стиска	количество, събиращо се в стисната шепа
стрексвам (се)	съгласявам се
сторвам каиль	съгласявам се, договарям се
стрико	чичо (брат на бащата или на дядото)

стѣквам	запалвам огън
стѣрга	врата за пропускане на овце при доене
сугарен	късен (за плод или приплод)
сукар	тънко въже
сукманъ (чукманъ)	вид рокля от сукно (дебел плат)
сур	светлосив
суркале	застъпени обувки или обувки без пети
сурна	влача
сус!	млѣк, млѣкни!
схоресвам (схорепсвам)	карам се някому, гълча
сѣвлек	вид плевел (повитица)
сѣклет	притеснение, тежест, мѣка
сѣпикясвам (се)	сѣобразявам се, осѣзнавам се
сѣтаксвам (се)	сѣобразявам се, сещам се
сѣтарексвам (се)	загрижвам се
сюрня	стадо свине
сѣтам (се)	сещам се, сѣобразявам се
сѣя	сея

Т

табанъ	ходило на крак или на обувка
тавряс съм	в течение съм (на нещата)
тайче	новородено конче
тамахярин	много работлив и амбициозен човек
тамънь	точно, тъкмо, току-що
тарница	самар
татѣк, татѣко	нататѣк
ташкѣн	в повече, непосилно, трудно
тва	това
тевно	тъмно
текме	ритник
тенѣк	тънѣк
тепавица	устройство за разбухване на вълна и дрехи
терзулка	дребен див плод от който се прави дѣвка
тесам	дялам (вкл. трева)
тимисна, тимисно	къщовница, скромна; прилежно, кротко дете
типам	вървя сѣс ситни крачки
ткая	тъка (на тъкачен стан)
токмакчия	побойник
топѣк	воден дух (който дави хората)
траваярам	страдам, мѣча се
трага	лоша миризма
трахана	булгур, ястие с булгур
трахана	ястие от изсушени тестени топчета
трепеча	домашно тъкана конопена завивка, черга
триеница	ястие от прясно стрити тестени топчета

тримеро	тридневно въздържание от вода и храна
тричане (тричене)	ритуално прочистване на кучета от бесове
тронка	малко (за количество)
труцко	турско (Турция)
тубла (дубла)	голяма златна монета
тумба	1. група хора 2. височинка
туреник (тореник)	стомах, шкембе на животно
тутунь	тютюн
тъва	тази
тъпань	голям барабан
търкало	колело
търча	бягам, тичам

у

угадам	усещам
удаве	одеве, преди малко
уде	откъде
уйгун	удобен
уйдурма, уйдурдисвам	нагласена работа, нагласявам нещата
уйси!	Ах, олеле! (възклицание)
укь!	Оп! Ох! (извинение)
унук	внук, племенник
уняе	вони
ура	вали силно (сняг)
ургулешката	грубо, невнимателно
урда	извара
уроки	урочасване
урсуз	опак, лош, инат човек
усталък	майсторлък
устрел	зъл нощен дух
утрува	отрова
ушники	обеци (обици)

Ф

фалич (хвалич)	който много се хвали; хвалипръцко
фатам	хващам, улавям
фершел	фелдшер
фигаро	плетено елече без ръкави
фира	липса, изветряване, изпарение
фири	духа (през цепка или дупка)
фиркам	гоня
фитка	пуйка, мисирка
фтасвам	узрявам; свършвам работа навреме
фугурям (се)	вреждам се, навирам се
фукара	бедняк, голтак
фъндък	кичур

фърка	лети
фъркато	птиче, което се учи да лети
фърфара	многознайник

Х

хадъм (хадам)	драги, мили (обръщение)
хазен ляп	бял хляб
хак	заплата, отплата (за работа)
хакам	блъскам
халези	дървени налъми
хардал	синап
хардобаль	неравност, хлътнатина в земята
харкома, харкоми	бакър, менци
харман	площадка за вършеене на жито с диканя
хартезмо	вечеринка, увеселение
хасъл	така, тъкмо
хеле (хиле)	лъжа, измама
хеле	най-сетне, най-последно
хизмекъ	домашно шетане
хинка	фунийка за наливане на течности
хласкам	блъскам
хми	им (местоимение)
ходул (худул)	надменен, горделив
хората	разговор
хоратовам (хортувам)	разговарям, говоря
хорище (хуришче)	място, където се играе хоро
хоу	да (потвърждение)
храмата	разбирам, умея
худула	обреден хляб
хулкам	горя буйно, изгарям (от температура)
хумва	вкисва се, загнива
хунда	пискюл
хуресан, хуресник ~ца	омразен, неприятен човек; зъл магьосник
хърколь	храчка, сопол
хърле	сополи
хърлю, хърла	сополанко, сополанка
хъу!	хм! (възклицание)

Ц

цабла	треска, забила се в тялото
цамбур	салкъм (грозде)
цамбурия (се)	топвам се във вода
цвик	суроватка
цедилка	торба-люлка за носене на малко дете
целеник	голям бял хляб, замесен с мая
цер	вид дъб

церилка (церило)	уред от 2 кола и въже за тричене на кучета
цигли	синигер
цигли-манга	игра на челик
ципури	останки от топене на мас
цир (чир)	цирей
цира	чироз (сушена риба)
цирикам	карам се, викам, пиця
цифти	цвърчи (при печене)
цицериса (цицириса)	едва-едва чучурка
цръв	червей (торен или дървесен)
црън, църна	черен, черна
цукало	гърне за ходене по нужда
цулцурди (цурцурди)	варени и печени дебели свински черва
църница	черница
църуль, църуле	цървул, цървули

Ч

чавка	врана, гарга
чакмак	устройство за добиване на огън с кремък
чакър	сивоок бивол
чалъм (челъм)	начин, похват, леснина
чапа	мотика
чарда	стадо волове или биволи
чеклас	осил (острите израстъци на житния клас)
чекрък	устройство за навиване на прежда
чекъм (чакъм)	ивица за един човек при жътва или копан
ченушка	булка-гъба
черпуль	врабче
черчеве	дървена рамка на прозорец
черясло	тежко желязо за чукане на жито или пипер
чест	гъст
чет	брой
чилиия (челия)	бодлив храст
чиляк	човек
чирук	черен щурец
чифт	двойка впрегатни животни
чокан	кочан, запушалка
чоп	1. жребий 2. кълчища или козина за мазилка
чотура	бъклица (глинена)
чука, чукар	възвишение
чукмань	вид рокля (сукман)
чул	покривало на гърба на добитък
чумбер	обръч за каца или бъчва
чунким	сякаш, едва ли не, нима
чурук	изгнил, развален
чурулек	цицина

чус (чуз)	чужд
чутура	дървен съд за счукване на сол или пипер
чучур	отвор за изтичане на вода; кран

Ш

шарлан	нерафинирано олио
шафар	блатна трева
ше	ще
шелмень	охлюв
шикалька	кълбовиден израстък по дъбовите дървета
шиник	дървен съд, мярка за жито и брашно (8-10л)
шира, шара	неферментирал сок от грозде
шищальче	малка (детска) стомничка за вода (0,5-1 л)
шопка, шепти	шепне
шофада	мида; преносно – женски полов орган, вулва
шуга	кроста
шумарник	външен клозет, нужник, ограден с клони
шупва	ферментира
шут, шуто	животно без или с отрязани рога
шушка	прашинка, боклуче
шушульки	сушени плодове

Щ

щемя (се)	спотайвам се, крия се, мълча
щипикур	вид стоножка с щипалка в задния край
щревник	стръвник
щрипань	пумпал
щълба	клон на дърво
щърбав	беззъб
щървя (щервя)	настървявам

Ю

югът	южния вятър
юеъ!	хайде, бе! (възклицание на недоверие)
юзче	шишенце за ракия или вино (100 мл.)
юлар	юзда, оглавник на домашно животно
юрук	турчин или потурчен българин; овчар-номад

Я

я	аз
ябанджия (йебанджия)	другоселец
ягне	агне
ярина	козя вълна
ярнисвам (арнисвам)	спирам, преставам да върша нещо
яска	боли, пробожда ме

ИЗГОТВИЛ РЕЧНИКА: д-р МИЛЧО КАСЪРОВ – гр. БУРГАС